

PODSTAWY OBSŁUGI SYGNAŁÓW I ZARZĄDZANIA PAMIĘCIĄ

Sygnały

- **Sygnały**
- Pamięć

Sygnały

- **Sygnał**: wiadomość, którą proces może przesłać do procesu lub grupy procesów, jeśli ma odpowiednie uprawnienia (zdarzenia asynchroniczne i wyjątki).
- Typ wiadomości reprezentowany jest przez **numer**, z którym związana jest **nazwa symboliczna**
- Proces po otrzymaniu sygnału:
  1. może go **zignorować** (bit w masce sygnałów w tablicy procesów nie jest ustawiany – brak śladu odebrania sygnału)
  2. realizować specjalne działania za pomocą tzw. **signal handler** (np. funkcja użytkownika)
  3. realizować **działanie domyślne** dla konkretnego sygnału (zwykle zakończenie procesu)
- Wybrane sygnały mogą być również **blokowane**, tzn. ich nadejście jednorazowo jest odznaczane w masce sygnałów w tablicy procesów, ale obsługa jest odkładana do momentu zdjęcia blokady.

Przykłady sygnałów 1/3

- Po zakończeniu potomka wysyłany jest sygnał **SIGCHLD** do rodzica (wartość 20,17 lub 18 zależna od architektury – dla **i386** i **ppc** 17).
- Jeśli rodzic chce czekać na zakończenie potomka, to powiadamia system, że chce przechwycić sygnał **SIGCHLD**
- Jeśli nie zasygnalizuje oczekiwania, to sygnał **SIGCHLD** jest przez niego ignorowany (standardowa obsługa)
- W większości systemów dokładny opis obsługiwanych sygnałów wraz z ich domyślną obsługą i dodatkowymi informacjami umieszczany jest w **7 manualu signal** (`man 7 signal`)

Przykłady sygnałów 2/3

Signal	Action	Comment
SIGABRT	Core	Abort signal from abort(3)
SIGALRM	Term	Timer signal from alarm(2)
SIGBUS	Core	Bus error (bad memory access)
SIGCHLD	Ign	Child stopped or terminated
SIGCONT	Cont	Continue if stopped
SIGHUP	Term	Hangup detected on controlling terminal or death of controlling process
SIGILL	Core	Illegal Instruction
SIGINT	Term	Interrupt from keyboard (Ctrl-C)
SIGIO	Term	I/O now possible (4.2BSD)
SIGKILL	Term	Kill signal
SIGPIPE	Term	Broken pipe: write to pipe with no
SIGQUIT	Core	Quit from keyboard
SIGSEGV	Core	Invalid memory reference
SIGSTOP	Stop	Stop process
SIGTSTP	Stop	Stop typed at terminal (Ctrl-Z)
SIGTERM	Term	Termination signal
SIGTRAP	Core	Trace/breakpoint trap
SIGUSR1	Term	User-defined signal 1
SIGUSR2	Term	User-defined signal 2

Term - zakończenie
 Core - zakończenie ze zrzutem
 pamięci
 Ign - ignorowanie
 Stop - wstrzymanie
 Cont - kontynuacja

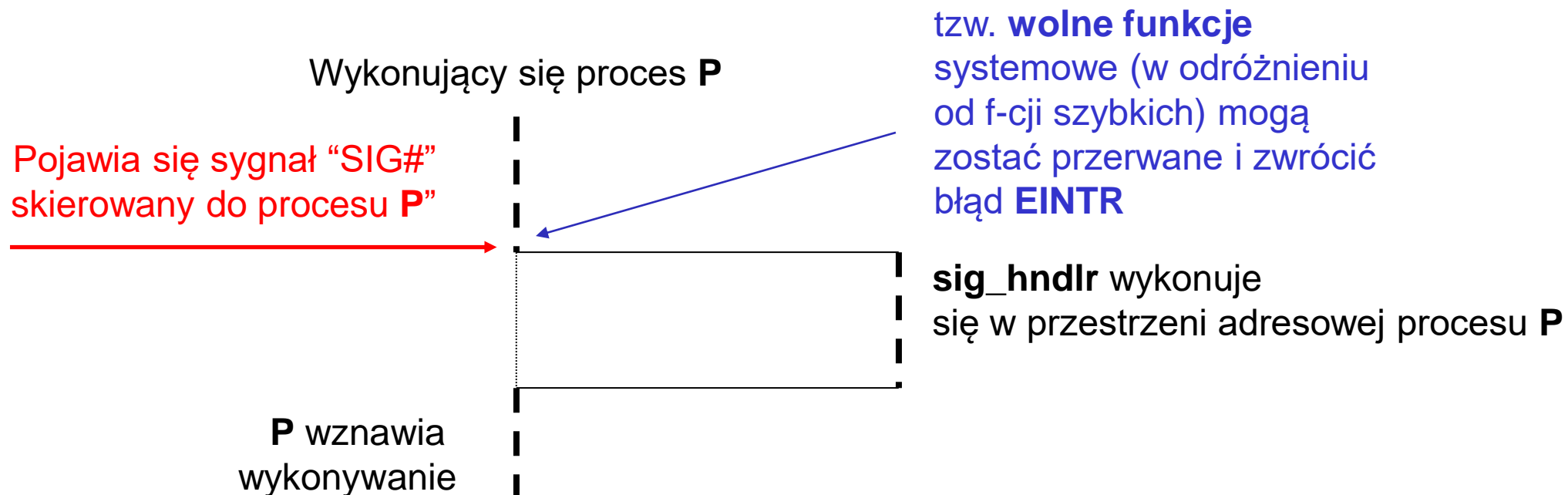
SIGKILL i SIGSTOP brak możliwości
 zmiany obsługi domyślnej

SIGUSR1 i SIGUSR2 nie mają
 nadanych znaczeń

Obsługa sygnałów

```
/* kod procesu P */  
.  
.  
.  
signal(SIG#, sig_hndlr);  
.  
.  
.  
/* DOWOLNY KOD */
```

```
void sig_hndlr(...) {  
    /* DOWOLNY KOD */  
}
```


Wolne funkcje systemowe

- „*Funkcje systemowe podzielono na funkcje wolne i szybkie. Z grubsza wolne funkcje systemowe to te, które mogą długo wstrzymywać proces (np. read z konsoli), a szybkie to te, które nie będą wstrzymywać procesów długo (read z pliku).*”
- Przykłady wolnych funkcji systemowych:
  - blokujące wywołanie `read` na pustym potoku
  - `pause`
  - `wait`
- Wolne funkcje systemowe są **przerywane** przez sygnały. W zależności od wersji systemu:
  - kończą się one wówczas zwracając `-1` i przekazując w wyniku błąd **EINTR**
  - lub po obsłudze sygnału są automatycznie wznowiane.
- POSIX nie określa, które z powyższych zachowań jest słuszne. W systemie Linux domyślne jest zachowanie pierwsze, możemy jednak zmienić je na drugie używając flagi **SA_RESTART** w funkcji `sigaction`.

Wysyłanie sygnałów: `kill` 1/2

```
#include <sys/types.h>
#include <signal.h>
```

```
int kill(pid_t pid, int sig);
```

Funkcja systemowa `kill` może służyć do przesłania dowolnego sygnału do dowolnego procesu lub do dowolnej grupy procesów.

Jeśli ***pid*** ma **wartość dodatnią**, to sygnał ***sig*** jest przesyłany do procesu ***pid***.

Jeśli ***pid*** jest **równy 0**, to ***sig*** jest przesyłany do wszystkich procesów należących do tej samej grupy, co proces bieżący.

Jeśli ***pid*** jest **równy -1**, to sygnał jest przesyłany do wszystkich procesów, oprócz procesu nr 1 (init).

Jeśli ***pid*** jest **mniejszy niż -1**, to sygnał jest przesyłany do wszystkich procesów należących do grupy procesów o numerze ***-pid***.

Wysyłanie sygnałów: `kill` 2/2

Linux pozwala procesowi wysłać sygnał **do samego siebie**, ale wywołanie `kill(-1, sig)` pod Linuksem nie powoduje wysłania sygnału do bieżącego procesu.

Aby proces miał prawo wysłać sygnał do procesu *pid* :

- Proces wysyłający musi mieć uprawnienia roota, albo
- **rzeczywisty lub efektywny ID użytkownika** procesu wysyłającego musi być równy rzeczywistemu ID lub zachowanemu set-UID procesu otrzymującego sygnał.

Inne funkcje: **raise**, **alarm**

Zmiana obsługi sygnału: `signal` 1/2

```
#include <signal.h>
```

```
typedef void (*sighandler_t) (int);
```

```
sighandler_t signal(int signum, sighandler_t handler);
```

Funkcja instaluje nową obsługę sygnału **signum**. Obsługa sygnału ustawiana jest na **handler**, który może być funkcją podaną przez użytkownika lub **SIG_IGN** albo **SIG_DFL**.

Po przyjsciu sygnału do procesu:

- jeśli obsługa odpowiedniego sygnału została ustawiona na **SIG_IGN**, to sygnał jest ignorowany.
- jeśli obsługa została ustawiona na **SIG_DFL**, to podejmowana jest domyślna akcja skojarzona z sygnałem.
- jeśli jako obsługa sygnału została ustawiona funkcja **sighandler** to wywoływana jest funkcja **sighandler** z argumentem **signum**.

Sygnały **SIGKILL** i **SIGSTOP** nie mogą być ani przechwycone, ani zignorowane.

Funkcja zwraca poprzednią wartość obsługi sygnału, lub **SIG_ERR** w przypadku błędu.

Zmiana obsługi sygnału: `signal` 2/2

test-signal-1.c

```
...
void (*f)( int);
f=signal(SIGINT,SIG_IGN); /* ignorowanie sygnału sigint*/
signal(SIGINT,f); /*przywrócenie poprzedniej reakcji na syg.*/
signal(SIGINT,SIG_DFL); /*ustaw. standardowej reakcji na syg.*/
...
```

test-signal-2.c

```
void moja_funkcja(int s) {
printf("Został przechwycony sygnał %d\n", s); return 0; }

main(){
    signal(SIGINT, moja_funkcja); /* przechwycenie sygnału */
    ...
}
```

Zmiana obsługi sygnału: `sigaction` 1/4

```
#include <signal.h>
```

```
int sigaction(int signum, const struct sigaction *act, struct  
sigaction *oldact);
```

Wywołanie systemowe używane do zmieniania akcji, którą obiera proces po odebraniu określonego sygnału. ***signum*** określa sygnał i może być dowolnym prawidłowym sygnałem poza **SIGKILL** i **SIGSTOP**. Jeśli ***act*** jest niezerowe, to nowa akcja dla sygnału ***signum*** jest brana z ***act***. Jeśli ***oldact*** też jest niezerowe, to poprzednia akcja jest w nim zachowywana.

```
struct sigaction {  
    void (*sa_handler)(int);  
    void (*sa_sigaction)(int, siginfo_t *, void *);  
    sigset_t sa_mask;  
    int sa_flags;  
    void (*sa_restorer)(void);  
}
```

Zmiana obsługi sygnału: `sigaction` 2/4

`sa_handler` podaje akcję, związaną z sygnałem *signum* i może to być m.in **SIG_DFL** dla akcji domyślnej, **SIG_IGN** dla akcji ignorowania lub wskaźnik do funkcji obsługującej sygnał. Funkcja ta ma tylko jeden argument, w którym będzie przekazany numer sygnału.

`sa_sigaction` podaje akcję zamiast *sa_handler* jeżeli w *sa_flags* ustawiono **SA_SIGINFO**. Funkcja ta otrzymuje numer sygnału jako pierwszy argument, wskaźnik do *siginfo_t* jako drugi argument oraz wskaźnik do *ucontext_t* (zrzutowany na void *) jako jej trzeci argument.

`sa_mask` podaje maskę sygnałów, które powinny być blokowane podczas wywoływania handlera sygnałów. Dodatkowo, sygnał, który wywołał handler będzie zablokowany, chyba że w polu *sa_flags* użyto flagi **SA_NODEFER**.

`sa_flags` podaje zbiór flag, które modyfikują zachowanie procesu obsługi sygnałów. Jest to zbiór wartości połączonych bitowym OR (np. flaga **SA_RESETHAND** odtwórz akcję sygnałową do stanu domyślnego po wywołaniu handlera sygnałów a **SA_SIGINFO** określa, że handler sygnałów pobiera 3 argumenty, a nie jeden, natomiast **SA_RESTART** pozwala na automatyczne wznowienie przerwanej sygnałem *wolnej funkcji* systemowej)

Zmiana obsługi sygnału: `sigaction` 3/4

Parametr ***siginfo_t*** z ***sa_sigaction*** jest strukturą zawierającą następujące elementy (zależności od przechwyconego sygnału pola są różnie interpretowane oraz nie wszystkie zawierają dla każdego sygnału sensowne informacje):

```
siginfo_t {  
    int     si_signo;    /* Signal number */  
    int     si_errno;    /* An errno value */  
    int     si_code;     /* Signal code */  
    pid_t   si_pid;      /* Sending process ID */  
    uid_t   si_uid;      /* Real user ID of sending process */  
    int     si_status;    /* Exit value or signal */  
    clock_t si_utime;     /* User time consumed */  
    clock_t si_stime;     /* System time consumed */  
    union sigval si_value; /* Signal value */  
    void     *si_addr;    /* Memory location which caused fault */  
    ...  
}
```

Rozszerzona informacja o tym skąd i dlaczego dostaliśmy ten sygnał. Interpretuje się ją różnie dla różnych sygnałów, np. dla **SIGILL**:

- ILL_ILLOPN (niepoprawny operand),
- ILL_ILLADR (niepoprawny tryb adresowania),
- ...

Przykładowo dla **SIGCHLD**:

- ustawiane są pola standardowe **si_signo**, **si_errno**, **si_code**
- ustawiane są pola charakterystyczne dla tego sygnału: **si_pid**, **si_uid**, **si_status**, **si_utime**, **si_stime**

Żeby korzystać z rozszerzonej funkcji obsługi sygnału związanej z polem `sa_sigaction` musimy podczas wywoływania funkcji `sigaction` umieścić w polu `sa_flags` flagę **SASIGINFO**.

Zmiana obsługi sygnału: `sigaction` 4/4

`test-sigaction-1.c`

```
void obslugaint(int s) { printf("... nie przerwiesz!\n"); }

int main(void)
{
    int x = 1;
    sigset_t iset;
    struct sigaction act;

    sigemptyset(&iset);
    act.sa_handler = &obslugaint;
    act.sa_mask = iset;
    act.sa_flags = 0;
    sigaction(SIGINT, &act, NULL);

    while (x != 0)
    {
        printf("Skonczy sie dopiero kiedy wprowadzisz 0\n");
        scanf("%d", &x);
    }
    return 0;
}
```

Zmiana obsługi sygnału: `sigaction` 4/5

...

```
int a = 1;
```

```
void handler(int no, siginfo_t *info, void *ucontext) {  
    printf("signo: %d, code:%d\n", info->si_signo, info->si_code);  
    a = 0;  
}
```

```
int main() {  
    struct sigaction sa;  
    sa.sa_sigaction = handler;  
    sigemptyset(&(sa.sa_mask));  
    sa.sa_flags = SA_SIGINFO;  
  
    int x = sigaction(SIGINT, &sa, NULL);  
  
    while(a);  
    return 0;  
}
```

```
$ ./siginfo
```

```
^C
```

```
signo: 2, code:128
```


Blokowanie sygnałów: `sigprocmask` 1/2

```
#include <signal.h>
```

```
int sigprocmask(int how, const sigset_t *set, sigset_t *oldset);
```

Funkcja zmienia maskę blokowanych sygnałów procesu. Jej zachowanie zależy od ustawionej opcji *how*:

SIG_BLOCK dodanie do aktualnej maski sygnałów z zestawu *set*

SIG_UNBLOCK usunięcie z aktualnej maski sygnałów z zestawu *set*

SIG_SETMASK ustawienie aktualnej maski na zbiór sygnałów z zestawu *set*

Jeżeli *oldset* nie jest ustawione na **NULL**, to jest pod nim zapisywany zestaw sygnałów sprzed zmiany.

Jeżeli *set* jest ustawione na **NULL**, to maska sygnałów pozostaje niezmienną, ale ustawienia aktualnej maski są zapisywane w *oldset* (o ile różne od **NULL**).

Blokowanie sygnałów: `sigprocmask` 2/2

```
#include <stdio.h>
#include <signal.h>
#include <unistd.h>

int main(void)
{
    int i = 0;
    sigset_t iset;

    sigemptyset(&iset);
    sigaddset(&iset, SIGINT);
    sigprocmask(SIG_BLOCK, &iset, NULL);
    alarm(1);
    while (1)
        printf("%d\n", i++);
    return 0;
}
```

```
$ ./sigblockTest
```

```
...
119312
119313
119314
119315
119316
119317
119318
119319
Alarm clock
```

Zablokowaliśmy SIGINT (nie możemy przerwać procesu z terminala za pomocą Ctrl-C) ale sygnał SIGALRM dojdzie.

Zbiory sygnałów 1/2

Uwaga! Poniższe funkcje służą tylko do grupowania zestawów sygnałów. Ich wywołanie nie powoduje żadnych zmian w obsłudze sygnałów, wysłania sygnałów czy ich blokowania.

```
int sigemptyset(sigset_t *set);
```

Funkcja ustawia pusty zbiór sygnałów **set**

```
int sigfillset(sigset_t *set);
```

Funkcja ustawia kompletny zbiór sygnałów **set**

```
int sigaddset(sigset_t *set, int signum);
```

Funkcja dodaje do zbioru sygnałów **set** sygnał **signum**

```
int sigdelset(sigset_t *set, int signum);
```

Funkcja usuwa ze zbioru sygnałów **set** sygnał **signum**

```
int sigismember(const sigset_t *set, int signum);
```

Funkcja sprawdza czy sygnał **signum** jest zawarty we wskazanym zbiorze **set**.

```
int sigpending(const sigset_t *set);
```

Funkcja zwraca do zmiennej **set** zbiór sygnałów, które zostały wysłane do procesu i zablokowane.

Zbiory sygnałów 2/2

...

```
sigset_t empty, set1, set2, set3;
sigemptyset(&empty);
sigemptyset(&set1); sigaddset(&set1, SIGUSR1);

sigpending(&set2);
sigprocmask(SIG_BLOCK, &empty, &set3);
printf("%d %d\n", sigismember(&set2, SIGUSR1), sigismember(&set3, SIGUSR1));

sigprocmask(SIG_SETMASK, &set1, NULL);

sigpending(&set2);
sigprocmask(SIG_BLOCK, &empty, &set3);
printf("%d %d\n", sigismember(&set2, SIGUSR1), sigismember(&set3, SIGUSR1));

kill(getpid(), SIGUSR1);
sigpending(&set2);
sigprocmask(SIG_BLOCK, &empty, &set3);
printf("%d %d\n", sigismember(&set2, SIGUSR1), sigismember(&set3, SIGUSR1));

...
```

```
$/test-block-sig
0 0
0 1
1 1
```

Sygnały i stos programu

```
...

void action(int sigNo, siginfo_t *si, void *sc) {
    printf("... %d \n", sigNo);
}

int main() {
    static char stack[SIGSTKSZ];
    stack_t ssNew = {
        .ss_size = SIGSTKSZ,
        .ss_sp = stack,
    };
    stack_t ssOld;

    sigaltstack(0, &ssOld);
    printf("--- %d\n", (int)ssOld.ss_size);

    sigaltstack(&ssNew, 0);

    sigaltstack(0, &ssOld);
    printf("--- %d\n\n", (int)ssOld.ss_size);

    struct sigaction act = {
        .sa_sigaction = action,
        .sa_flags = SA_RESTART | SA_SIGINFO | SA_ONSTACK
    };
    sigemptyset(&act.sa_mask);
    sigaction(SIGINT, &act, NULL);

    for(;;);
    return 0;
}
```

```
$ ./sigstack
```

```
--- 0
--- 8192
```

```
^C... 2
^C... 2
^C... 2
```

- Wywołanie każdej funkcji powoduje odłożenie na stosie programu jej ramki, dotyczy to również funkcji obsługi sygnałów.
- Teoretycznie może dojść do sytuacji przepełnienia stosu.
- Za pomocą funkcji **sigaltstack** możemy wskazać alternatywny stos dla funkcji obsługi sygnałów (pamięć na stos musimy najpierw zaalokować).
- W funkcji **sigaction** musimy użyć flagi **SA_ONSTACK** żeby korzystać z alternatywnego stosu.

Sygnały czasu rzeczywistego 1/3

- Omawiane do tej pory sygnały to tzw. **standardowe sygnały POSIX**
  - Mają ściśle zdefiniowane znaczenie (poza **SIGUSR1** i **SIGUSR2**)
  - Nie są kolejkowane (jeżeli sygnał jest blokowany, np. w związku z trwającą obsługą tego lub innych sygnałów, i w trakcie tego blokowania zostanie przesłany do procesu wielokrotnie, to po odblokowaniu zostanie obsłużony tylko raz)
- Alternatywą są **sygnały czasu rzeczywistego**
  - Podobnie jak sygnały standardowe są to wartości liczbowe
  - Najmniejszy sygnał rzeczywisty to **SIGRTMIN**
  - Kolejne sygnały można tworzyć dodając do **SIGRTMIN** wybrane wartości całkowite
  - Może być ich potencjalnie znacznie więcej niż sygnałów standardowych
  - Nie mają one nadanego znaczenia
  - Są kolejkowane
  - Wielkość kolejki jest konfigurowalna na poziomie systemu

```
$ ulimit -a | grep signals
pending signals          (-i) 63995
```

Sygnały czasu rzeczywistego 2/3

```
...

int counter;

void action(int sigNo, siginfo_t *si, void *sc) {
    sleep(1);
    counter++;
}

int main() {
    int i;
    struct sigaction act;
    act.sa_sigaction = action;
    act.sa_flags = SA_RESTART | SA_SIGINFO;
    sigemptyset(&act.sa_mask);
    sigaction(SIGUSR1, &act, NULL);

    for(int test=0; test<5; test++) {
        counter = 0;
        for(int i=0; i<10; i++){
            if(!fork()) {
                kill(getppid(), SIGUSR1);
                exit(0);
            }
        }
        while(waitpid(-1, NULL, WNOHANG) >=0);
        printf("%d -> %d\n", i, counter);
    }
    return 0;
}
```

```
$ ./stdSignal
```

```
10 -> 8
10 -> 6
10 -> 8
10 -> 6
10 -> 5
```

- Sygnał standardowy wysyłamy funkcją **kill**
- Ponowne przyjście sygnału w trakcie wykonywania funkcji jego obsługi jest blokowane (zostanie obsłużone z opóźnieniem)
- Jeżeli w czasie blokowania przyjdzie więcej niż jeden sygnał danego typu, to po odblokowaniu proces dostaje informację tylko o **jednym** sygnale do obsłużenia.

Sygnały czasu rzeczywistego 3/3

```
...

int counter;

void sigchldHndl(int sigNo, siginfo_t *si, void *sc) {
    // printf("%d : %d \n", getpid(), si->si_status); //status: sigval.sival_int
    sleep(1);
    counter++;
}

int main() {
    struct sigaction act;
    act.sa_sigaction = sigchldHndl;
    act.sa_flags = SA_RESTART | SA_SIGINFO;
    sigemptyset(&act.sa_mask);
    sigaction(SIGRTMIN + 10, &act, NULL);
    int i;
    for(int test=0; test<5; test++) {
        counter = 0;
        for(i=0; i<10; i++){
            if(!fork()) {

                union sigval sv;
                sv.sival_int = getpid();
                sigqueue(getppid(), SIGRTMIN + 10, sv);
                exit(0);
            }
        }
        while(waitpid(-1, NULL, WNOHANG) >=0);
        printf("%d -> %d\n", i, counter);
    }
    return 0;
}
```

```
./rtSignal
```

```
10 -> 10
10 -> 10
10 -> 10
10 -> 10
10 -> 10
```

- Sygnał czasu rzeczywistego wysyłamy funkcją **sigqueue**.
- Do sygnału możemy dołączyć wartość, która zostanie przekazana do funkcji obsługi (pole **si_status** struktury **siginfo_t**).
- Sygnały czasu rzeczywistego obsługujemy za pomocą funkcji **sigaction** (z ustawioną flagą **SA_SIGINFO**)

Synchroniczna obsługa sygnału

```
int main() {
    sigset_t waitFor;
    siginfo_t info;
    sigemptyset(&waitFor);
    sigaddset(&waitFor, SIGALRM);
    sigprocmask(SIG_BLOCK, &waitFor, NULL);

    printf("before\n");
    alarm(2);

    sigwaitinfo(&waitFor, &info);

    printf("after (%d) \n", info.si_code);

    return 0;
}
```

```
$ ./sigwait
```

```
before
```

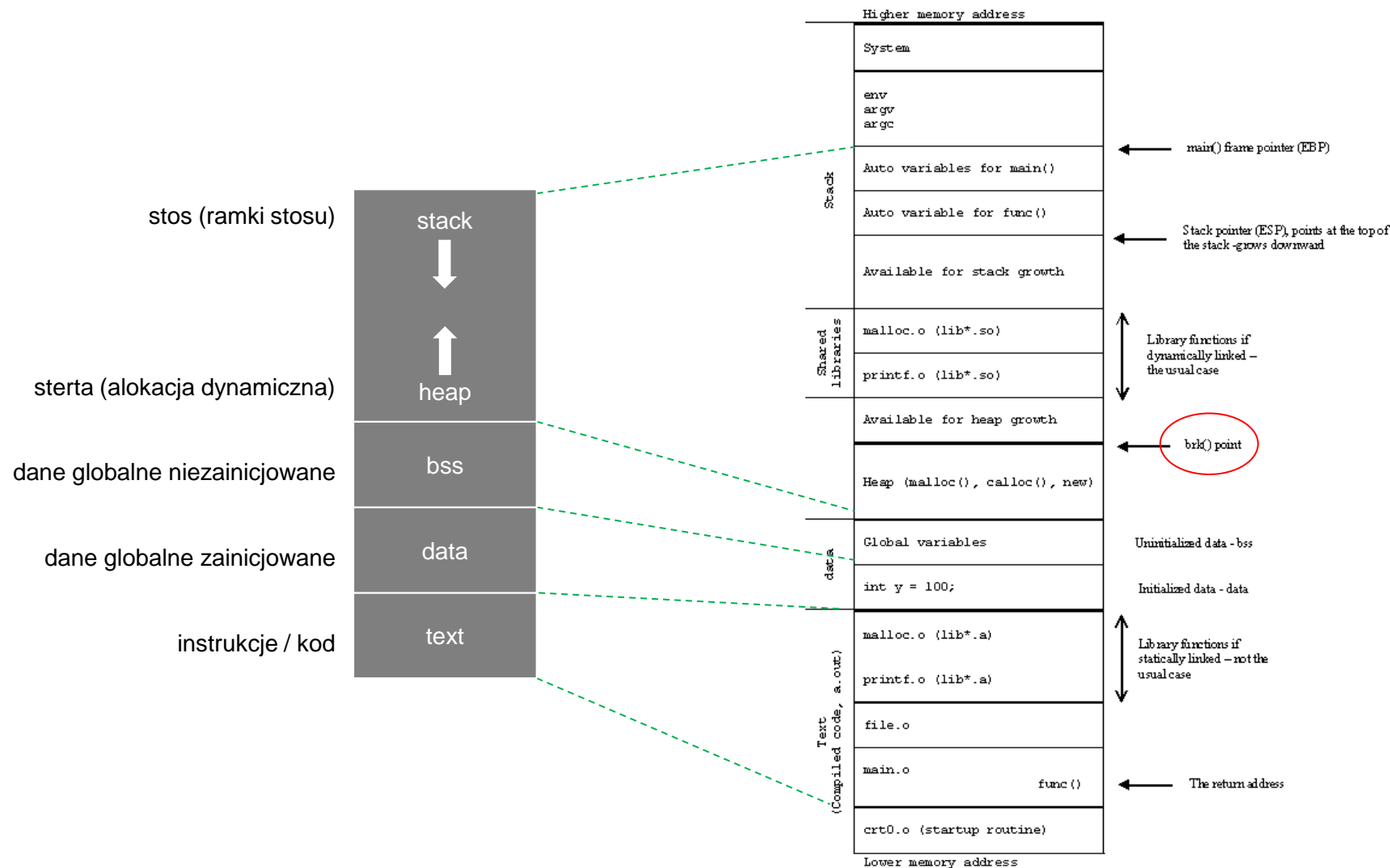
```
after (128)
```

- Istnieje możliwość wstrzymania działania procesu w oczekiwaniu na przyjscie jednego z sygnałów określonych w zestawie (np. f-cje **sigwaitinfo** i **sigtimedwait**)
- Funkcję najprościej wykorzystać wskazując dany sygnał (lub zestaw sygnałów) do zablokowania
- Do sygnału nie przypisujemy akcji

Pamięć

- Sygnały
- **Pamięć**

Pamięć procesu

Alokacja na stercie

```
#include <stdlib.h>
```

```
void* malloc (size_t size);
```

Funkcja alokuje obszar pamięci o rozmiarze **size** bajtów. W przypadku powodzenia zwracany jest wskaźnik do początku zaalokowanego regionu (w przeciwnym przypadku NULL). **Zawartość zaalokowanego obszaru jest nieokreślona (nie musi być wyzerowana).**

```
#include <stdlib.h>
```

```
void* calloc (size_t nr, size_t size);
```

Funkcja alokuje obszar pamięci, który pomieści **nr** elementów o rozmiarze **size**. W przypadku powodzenia zwracany jest wskaźnik do początku zaalokowanego regionu (w przeciwnym przypadku **NULL**). **Zaalokowana pamięć jest wyzerowana.**

```
#include <stdlib.h>
```

```
void* realloc (void *ptr, size_t size);
```

Funkcja zmienia wielkość regionu pamięci wskazanego przez **ptr**, ustawiając go na **size** bajtów. W przypadku powodzenia zwraca nowy wskaźnik do regionu pamięci. Dotychczasowa zawartość regionu jest zachowana. Podanie wartości 0 jako drugiego argumentu powoduje, że f-cja zachowuje się tak jak **free**.

```
#include <stdlib.h>
```

```
void free (void *ptr);
```

Funkcja zwalnia pamięć wskazaną przez **ptr**, zaalokowaną wcześniej np. przez **malloc**. Funkcja nie daje możliwości zwolnienia fragmentu pamięci.

Anonimowe odwzorowanie w pamięci

- **malloc** w bibliotece **glibc** używa sterty przy alokacji niewielkich obszarów pamięci (standardowo do **128kB**)
- Przy alokacji większych obszarów wykorzystywany jest mechanizm **anonimowego odwzorowania w pamięci** (alokacja poza stertą, rozmiar jest całkowitą wielokrotnością strony systemowej, alokacja bardziej czasochłonna niż na sterce)
- Anonimowe odwzorowanie można wymusić za pomocą f-cji **mmap** (z parametrem **MAP_ANONYMOUS** bądź mapując plik **/dev/zero**) i zwolnić za pomocą **unmap**

```
#include <sys/mman.h>

void * mmap (void *start, size_t length, int prot, int flags, int fd, off_t offset);
int munmap (void *start, size_t length);

...
void *p;
p = mmap (NULL, /* nieważne, w jakim miejscu pamięci */
          512 * 1024, /* 512 kB */
          PROT_READ | PROT_WRITE, /* zapis/odczyt */
          MAP_ANONYMOUS | MAP_PRIVATE, /* odwzorowanie anonimowe i prywatne */
          -1, /* deskryptor pliku (ignorowany) */
          0); /* przesunięcie (ignorowane) */
if (p == MAP_FAILED)
    perror ("mmap");
else
    /* 'p' wskazuje na obszar 512 kB anonimowej pamięci... */
...

```

„Poniżej” funkcji bibliotecznych ...malloc

```
#include <unistd.h>
#include <stdio.h>

int main() {
    void *_brk, *_new;
    int *a = NULL;

    _brk = sbrk(0);
    printf("_brk: %p\n", _brk);

    _brk = sbrk(0);
    printf("_brk: %p\n", _brk);

    _new = sbrk(sizeof(int));
    _brk = sbrk(0);
    printf("_new: %p, _brk: %p\n", _new, _brk);
    if( (void *)-1 != _new) {
        a = (int*)_new;
        *a = 10;
        printf("_new: %p, _brk: %p, a: %p, *a: %d\n",
               _new, _brk, a, *a);
    }

    brk(_brk); // sbrk(-sizeof(int))
    return 0;
}
```

```
$/sbrkTest
```

```
_brk: 0x5605288d0000
_brk: 0x5605288f1000
_new: 0x5605288f1000, _brk: 0x5605288f1004
_new: 0x5605288f1000, _brk: 0x5605288f1004, a: 0x5605288f1000, *a: 10
```

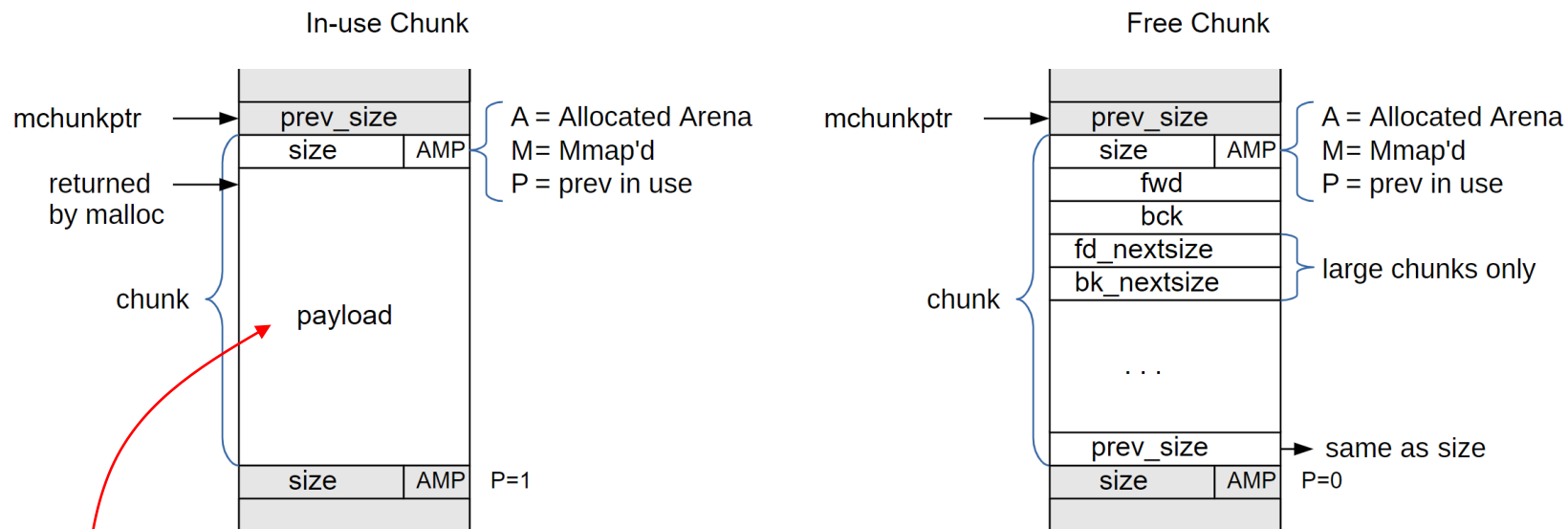
Za pomocą funkcji systemowych **brk** i **sbrk** możemy ustalać nowe położenie **program break**, czyli szczytu sterty (najwyższego adresu obszaru alokowanego dynamicznie). Do funkcji **brk** podajemy adres nowego szczytu, do **sbrk** wartość określającą o ile bajtów szczyt ma by przesunięty (można podać również wartość ujemną). Funkcja **sbrk** zwraca adres poprzedniego szczytu stosu – czyli po zalokowaniu pamięci zwróci nam jej początek.

Wywołanie **sbrk(0)** zwróci nam aktualny szczyt sterty bez zmiany jego położenia.

Nie łączymy użycia funkcji **brk** i **sbrk** z funkcjami bibliotecznymi zarządzania pamięcią! (zachowanie może być nieprzewidywalne)

Zwróć uwagę, że pierwsze wywołanie f-cji **printf** zmieniło adres szczytu sterty (printf alokował tymczasowo pamięć bez naszej kontroli).

Zarządzanie pamięcią przez ...malloc (ptmalloc2)


```
#include <unistd.h>
#include <malloc.h>
```

```
int main() {
    char *buf1 = malloc(3);
    char *buf2 = malloc(13);
```

```
    int size1 = malloc_usable_size(buf1); // payload
    int size2 = malloc_usable_size(buf2);
```

```
    printf("%d %d\n", size1, size2);
```

```
    return 0;
```

```
}
```

```
$ ./meminfo
24 24
```

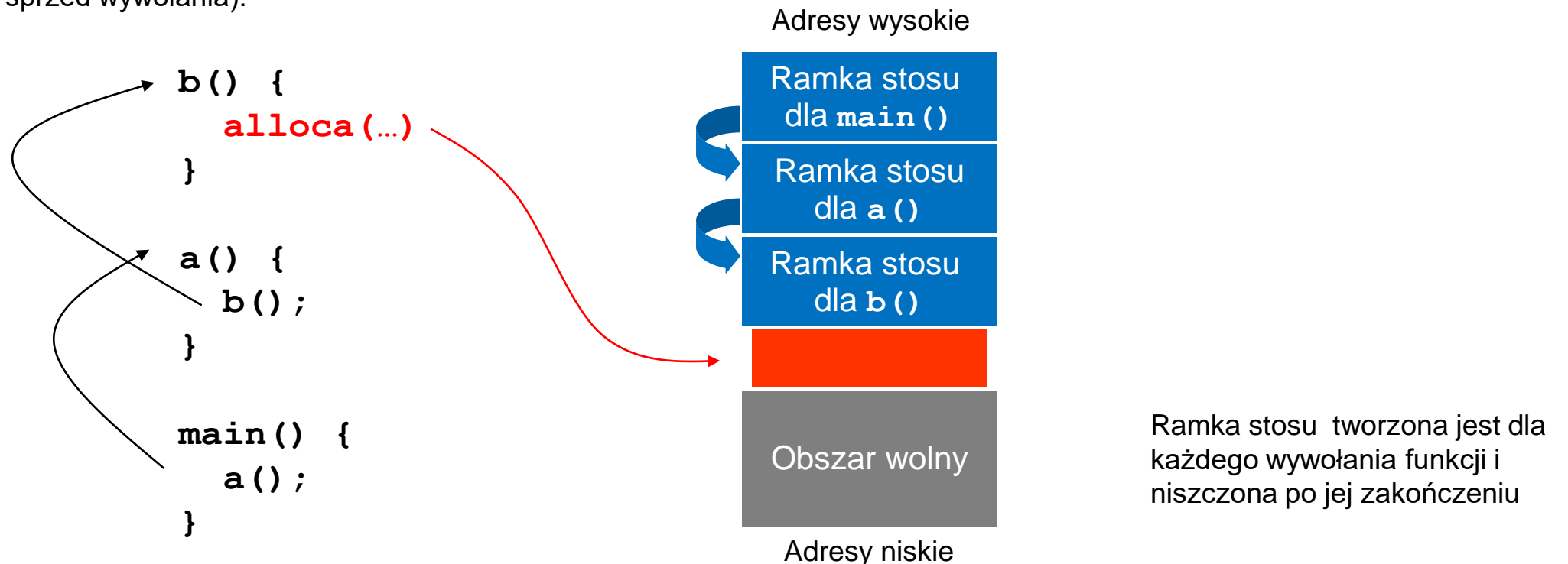
Funkcja **malloc** w rzeczywistości rezerwuje większy obszar od żądanego, ponieważ musi zachować dodatkowe informacje do zarządzania a sam „payload” musi być wyrównany (funkcja `malloc_usable_size` zwraca wielkość bloku „payload”).

Inne funkcje: **mallopt**, **mall_trim**, **mallinfo**, **malloc_info**, **malloc_stats** ...

Alokacja na stosie

```
#include <stdlib.h>
void* malloc (size_t size);
```

Funkcja alokuje obszar pamięci o rozmiarze **size** bajtów, ale nie na sterpie a na stosie. **Pamięci zaalokowanej w ten sposób nie zwalniamy manualnie!** Zostaje ona zwolniona automatycznie po zakończeniu wykonywania się funkcji, w której wywołano **malloc** (podczas zdejmowania ze stosu ramki tej funkcji i powrotu do funkcji wywołującej wskaźnik wierzchołka stosu przesuwa się do pozycji sprzed wywołania).

Tablice o zmiennej długości (VLA)

- Zgodnie ze standardem C99 można w języku C używać tablic o zmiennej długości, dla których pamięć alokowana jest automatycznie (na **stosie**).
- Pamięć zaalokowana w ten sposób istnieje do momentu, gdy **zmienna**, która ją reprezentuje, znajdzie się **poza zakresem widoczności** (czyli potencjalnie wcześniej niż przy alokacji za pomocą **alloca**)

```
VLA.c
...
for (i = 0; i < n; ++i)
{
    char foo[i + 1];
    /* tu można użyć 'foo'... */
}
...
```

Alokacja pamięci a funkcje ...printf

```
int printf(const char *format, ...);  
int fprintf(FILE *stream, const char *format, ...);  
int sprintf(char *str, const char *format, ...);  
int snprintf(char *str, size_t size, const char *format, ...);
```

zapis na standardowe wyjście (stdout)
zapis do wskazanego strumienia
zapis do przygotowanego bufora (wcześniej zaalokowany)
zapis do przygotowanego bufora z kontrolą ilości danych

```
int asprintf(char **strp, const char *fmt, ...);
```

zapis do nieprzygotowanego bufora (automatyczna
alokacja, bufor trzeba zwolnić samodzielnie)

```
#define _GNU_SOURCE  
#include <stdlib.h>  
#include <stdio.h>
```

```
int main() {  
    char *buf;  
    asprintf( &buf, "test: (%d)", 100);  
  
    puts( buf);  
  
    free( buf);  
    return 0;  
}
```

```
$ ./asprintf
```

```
test: (100)
```

Blokady pamięci

```
#include <unistd.h>
#include <malloc.h>
#include <sys/mman.h>
#include <errno.h>

int main() {
    char *buf1 = malloc(3);

    int retVal1 = mlock(buf1, 3);
    int retVal2 = munlock(buf1, 3);
    printf("%d %d\n", retVal1, retVal2);

    int retVal3 = mlockall(MCL_FUTURE); //MCL_CURRENT, MCL_FUTURE
    int retVal4 = munlockall();
    printf("%d %d\n", retVal3, retVal4);

    return 0;
}
```

- Funkcje: **mlock**, **mlockall**, **munlock**, **munlockall**
- Blokada przeciwdziała wymianie (swap)
- Blokowane są całe strony
- Adres i długość nie muszą być podane do granicy stron (blokowane są strony które znajdują się w podanym zakresie)
- Blokada pamięci **nie jest dziedziczona** przez dziecko (fork)

```
$ ./mlockTest
```

```
0 0
0 0
```

Alokacja 0 bajtów

- Zachowanie **malloc(0)** jest zależne od implementacji, najczęściej jedno z dwóch:
  - AIX, Solaris i Tru64 UNIX powinny zwrócić **wskaźnik NULL** podczas próby alokacji 0 bajtów
  - Darwin, FreeBSD, IRIX, Linux (z domyślnymi ustawieniami) i Windows zwrócą **wskaźnik różny od zera**, wskazujący na bufor zerowej długości
- ... ale jeszcze większe zamieszanie powoduje **realloc(...,0)**

	returns	ptr	errno
AIX			
<code>realloc(NULL, 0)</code>	Always NULL		unchanged
<code>realloc(ptr, 0)</code>	Always NULL	freed	unchanged
BSD			
<code>realloc(NULL, 0)</code>	only gives NULL on alloc failure		ENOMEM
<code>realloc(ptr, 0)</code>	only gives NULL on alloc failure	unchanged	ENOMEM
glibc			
<code>realloc(NULL, 0)</code>	only gives NULL on alloc failure		ENOMEM
<code>realloc(ptr, 0)</code>	always returns NULL	freed	unchanged

```
char *p2;
char *p = malloc(100);
...
if ((p2 = realloc(p, 0)) == NULL) {
    if (p)
        free(p);
    p = NULL;
    return NULL;
}
p = p2;
```

... nie powinno się zwalniać pamięci
za pomocą **realloc**

Pamięć jako strumień

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

int main (void)
{
    FILE *stream;
    char *buf;
    size_t len;

    stream = open_memstream (&buf, &len);
    if (stream == NULL)
        return 1;

    fprintf (stream, "hello my world");
    fflush (stream);
    printf ("buf=%s, len=%zu\n", buf, len);

    fprintf (stream, "!!!");
    printf ("buf=%s, len=%zu\n", buf, len);

    fseeko (stream, 0, SEEK_SET);
    fprintf (stream, "good-bye");
    fclose (stream);
    printf ("buf=%s, len=%zu\n", buf, len);

    free (buf);
    return 0;
}
```

```
$ ./memStream
```

```
buf=hello my world, len=14
buf=hello my world!!!, len=14
buf=good-bye, len=8
```

Strumień pamięci otwieramy za pomocą `open_memstream`. Dalej używamy standardowe funkcje biblioteczne do obsługi strumieni (`fprintf`, `fgets`, `fflush`, `fseeko`, `fclose` itd.). Bufor pamięci związany ze strumieniem jest automatycznie alokowany i realokowany (w razie potrzeby zmiana wielkości).

Bufor nie jest automatycznie zwalniany po zamknięciu strumienia!

Kolejne poziomy abstrakcji

